

Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (89/106/EEC) hakkında
KILAVUZ BELGE I

YAPI MALZEMELERİ DİREKTİFİ MADDE 4(4) ÜN UYGULANMASI

(Orijinali, Yapı Daimi Komitesinin 28–29.03.2000 tarihli 49uncu toplantısını müteakip, CONSTRUCT 99/382 Rev.1 dokümanı olarak yayımlanmış olup Nisan 2001’de CONSTRUCT 01–477 dokümanı olarak ve Yapı Daimi Komitesinin Eylül 2002 toplantısı sonunda revize edilmiştir.)

Kılavuz Belgelere İlişkin Genel Önsöz

Yapı Malzemeleri Direktifi’nin (89/106/EEC) 20nci maddesi; Yapı Daimi Komitesi, “Başkanının veya Üye Ülkelerden birinin talebi halinde, bu Direktifin pratik uygulaması ve yürütülmesine dair sorulan herhangi bir soruyu inceler;” hükmünü ortaya koymaktadır.

Direktifin nasıl işleyeceği konusunda, üye ülkelerin kendi aralarındakinin yanı sıra, üye ülkeler ile AB Komisyonu arasındaki ortak anlayışın, mümkün mertebe temini için, Daimi Komitenin sekreteryası ve başkanlığını yürüten AB Komisyonu; Direktifin yürütülmesi, uygulanması ve pratikte nasıl uygulanacağı ile ilgili özel hususları içeren bir dizi Kılavuz Belge yayımlayabilir.

Bu belgeler Direktifin yasal yorumları değildir.

Hukuken bağlayıcı olmayıp, Direktifi herhangi bir şekilde değiştiremez veya yerine geçemezler. Bu belgelerde ele alınan süreçler, esas itibarıyla Direktifi aynı seviyede yorumlayabilen diğer süreçleri dışlamaz.

Bu belgeler, özellikle Direktife yasal, teknik ve idari açılardan yön verenlerle ilgili ve bunlara faydalı olacaktır.

Yayımlanmalarında başvuru olan aynı süreçle, bilahare geliştirilebilir, değiştirilebilir ve geri çekilebilirler.

1. Kapsam

- 1.1. Bu Kılavuz Belge; 93/68/CE¹ sayılı Konsey Direktifi tarafından değiştirildiği şekliyle, 89/106/EEC² Sayılı Konsey Direktifi’nin (bundan böyle Yapı Malzemeleri Direktifi ya CPD denecektir) Madde 4(4)’ünün uygulanmasına ilişkin konuları açıklamaktadır.
- 1.2. Kılavuz Belge; esasen Avrupa Ekonomik Alanı (EEA) içindeki mevzuat düzenleyenlere ve yetkili kuruluşlara, sanayi ve onaylanmış kuruluşlar için düzenlenmiştir.
- 1.3. Bu belgede sağlanan kılavuzluk, Madde 4(4)’ün uygulanması konusunda pratik deneyim kazanılana kadar sadece geçici bir süre kalabilir. Onaylanmış Kuruluşlar Danışma Grubu’nun yardımı ile, Komisyon; Madde 4(4)’ün sanayi tarafından kullanılmasını izleyecek,

¹ OJ L 220, 30.8.1993

² OJ L 40, 11.2.1989

Üye Devletleri bu konuda sürekli haberdar edecek ve bu Kılavuz Belgenin gerekeceği biçimde gözden geçirilmesini sağlayacaktır.

2.Giris

2.1. CPD'nin Madde 4(4)'ü şunu ifade etmektedir:

“Bir imalatçı ya da onun Topluluk içinde yeralan temsilcisinin, ikinci ve üçüncü olasılıklar olan, Ek III(2)(ii)'de tanımlandığı üzere, Madde 13(4)'de öngörölmüş olan kriterlere göre ürünün uygunluk beyanı için sunulmasını öngören Paragraf 2'de atıfta bulunulmuş olan mevcut teknik şartnameyi henüz uygulamamış ya da sadece kısmen uygulamış olduğu hallerde, Madde 13(4) ve Ek III kapsamında bu hususlara tekabül eden kararlar geçerli olacak ve Madde 2(1)'in manası açısından söz konusu böyle bir ürünün kullanım uygunluğu, ikinci olasılık olan, Ek III(2)(ii)'de öngörölmüş olan prosedüre göre tespit edilecektir.”

2.2. Başka bir ifade ile, bu maddeye müracaat edilmeden önce, iki şartın yerine getirilmesi gerekmektedir: Ürünü ve bunun söz konusu kullanım amacını içeren kapsamı olan teknik bir şartnamenin uygulanıyor olması ve söz konusu kullanım amacı için geçerli Uygunluk Teyidi Sisteminin ya Sistem 3 ya da Sistem 4 ürüne uygulanabilir olması gerekir.³

2.3. Bu şartlar altında, bir üretici, teknik şartnameyi uygulamamayı ya da sadece kısmen uygulamayı tercih ederse, bu takdirde, ürünün kullanım uygunluğu, Sistem 3 kapsamında yer alacaktır. (yani, onaylı bir laboratuvar ve fabrika üretim kontrol birimi tarafından ürün üzerinde yapılmış olan Başlangıç Tip Deneyi esas alınarak, imalatçı tarafından verilen ürün uygunluk beyanı).

2.4. Ancak, şu hususu da hatırdta tutunuz: onaylı laboratuvarın, kullanım amacıyla ilgili olarak, bir ürün kullanıma uygunluk konusunda olumlu bir teknik değerlendirmede bulunması amaçlanmamaktadır (bu ETA olurdu). Hiç biri, CPD 8(2)(b) Maddesine göre, söz konusu ürünler için ETA verilebildiğinden, uyumlu hale getirilmiş olan standartlardan önemli ölçüde ayrılan ürünlere uygulanmak üzere genel anlamda kullanılan madde olmamaktadır.

3. Madde 4(4)'ün Uygulanabilirliği

3.1. Madde 4(4); yenilik çalışmalarının, gözden geçirilmiş teknik şartnameleri bekleme ihtiyacı yüzünden önünün tıkanmamasını sağlamak üzere, CPD içinde bir esneklik aracı olarak görülebilir. Ancak, bir taraftan teknik bir şartnameye tamamı ile uyulmasını isteyen bir şarttan sapmayı ifade ederken, diğer taraftan da, CPD tarafından yürürlüğe konulmuş olan diğer yükümlülüklerin herhangi biri açısından üreticinin sorumluluklarını azaltmamaktadır.

3.2. Madde 4(4)'ün tatbiki hususunda deneyim eksikliği bulunmaktadır, ancak bir üreticinin, neden teknik bir şartnamenin bir bölümünü (ya da herhangi bir kısmını) uygulamayı tercih etmeyebileceği hususunda bazı nedenler olabilir. Örneğin:

- Belirlenmiş olan bir deney metodu (metotları), büyüklük, biçim vs nedenleri ile, belli bir ürünün numunesini gerektiği biçimde kapsayamamaktadır;
- Ürün; şartname tarafından hedeflenmiş olan genel ürün tipinden önemli ölçüde değil de, sadece hafif biçimde farklılık arz etmektedir;
- Şartname kapsamında fabrika üretim kontrolü hususunda verilmiş olan hükümler, belli üretim tesislerine uygun düşmemektedir.

³ CPD Madde 13(5)'in uygulanmasında sistem 4 kapsamına giren ürünlerin imalatçılarının, aynı zamanda Madde 4(4) hükümlerinden de faydalanamayacakları hususunu göz önünde tutunuz. Söz konusu bu hükümlerin ikincisi, Madde 13(4)'te öngörölmüş olan kriterlere göre tespit edilmiş olan sistem 3 ve 4'e uygulanabilirliğini sınırlamaktadır.

- 3.3. CPD; Kısım 1’de bahsi geçenlerin dışında, Madde 4(4)’ün kullanımı hususunda herhangi bir kısıtlama getirmemektedir. Ancak, bir teknik şartnamenin kullanılmaması ya da kısmen kullanılması, o şartnamenin ürün üzerine yüklediği uygunluk hususundaki otomatik varsayımı ortadan kaldıracaktır. Uyulmayan teknik şartnamenin söz konusu bölümleri ile ilgili ispat mecburiyeti bu şekilde tersine işleyecek ve onaylı laboratuvar ile işbirliği yapan üretici, şartnamenin maddelerine muadil durum yarattığı hususunu ispat etmesi gerekecektir (yani, söz konusu ürünün istenilen özellikleri ve performansı hususunda, teknik şartname Avrupa referans değeri olarak kalmaktadır).

4. Onaylanmış Kuruluşlar

- 4.1. CPD; Madde 4(4)’ün uygulanmasında söz konusu olan onaylı laboratuvarların, “normal” bir Sistem 3 değerlendirmesinde söz konusu olanlardan herhangi bir biçimde farklı oldukları hususunda herhangi bir husus içermemektedir. Bu bakımdan, Üye Devletlerin, Komisyona bildirdikleri onaylı laboratuvarların, aynı zamanda, Madde 4(4)’ün uygulanması ile ilgili görevlerin yerine getirebilecek kabiliyette olmalarını sağlamaları gerekmektedir. Üye Devletler; eğer söz konusu görevleri yapacak kapasitede olmadığı düşünülüyorsa onaylı bir laboratuvarın bildirimde bulunma kapsamını sınırlandırabilir.⁴

5. Madde 4(4) Kapsamında Kullanım Uygunluğu Değerlendirmesi

- 5.1. Madde 4(4) kapsamında, ürün kullanım uygunluğu, Sistem 3’e göre tespit edilecektir (yani, onaylı bir laboratuvar ve fabrika üretim kontrol birimi tarafından yapılan başlangıç tip deneyi esas alınarak, imalatçı tarafından ürün uygunluk beyanı).

a) Başlangıç Tip Deneyi

- 5.2. Madde 4(4) kapsamında, “normal” bir Sistem 3 teyid işlemi hususunda, onaylı laboratuvarın sorumlulukları, sadece ürünün Başlangıç tip Deneyi (ITT: Initial Type Test) ile ilgili olmaktadır.⁵ Ancak, onaylı laboratuvarın, düşünülmekte olan ürünün, Madde 4(4) prosedürleri kapsamında CE işareti taşıyabileceğini doğrulaması gerekir (Kısım 1’e bakınız).
- 5.3. Bir ITT’nin yapılmasına ilişkin hükümlerin her teknik şartnamede öngörülmüş olması gerekir⁶. Üreticinin bu hükümlere ya tamamen ya da kısmen uymayı düşünmemesi halinde, onaylı laboratuvarın, ek sorumluluk alması gerekli olur⁷. Esas olarak, sapma olması halinde onaylı laboratuvarın görevi, ITT’de, ürün performansı ile ilgili olarak, referans teknik şartnamenin tam olarak uygulanması ile elde edilmiş olacak muadil olma durumunu tespit etmek olmaktadır. Kullanılan değişken değerlendirme yöntemleri ve aynı özellikler için teknik şartnamede verilmiş olan yöntemlerin uygulanması neticesinde elde edilmiş olan sonuçlar arasındaki bağlantıların bu bakımdan ortaya konması gerekir.

⁴ Bildirim hususunda daha ayrıntılı yol gösterme, AT Kılavuz Belgesi A’nın güncellenmiş baskısında sağlanacaktır. Tüm Madde 4(4) ITT’leri onaylanmış bir kuruluş istediğinden, normal olarak sistem 4 kapsamındaki bazı ürün ailelerine ilişkin hiçbir onaylı laboratuvarın olmaması olasılığının da çözümlenmesi gerekebilir.

⁵ Bu belgede “Onaylı Laboratuvar” a yapılmış olan her tür atıf, ITT’nin yerine getirilmesinde birden fazla laboratuvarın çalışabileceği olasılığını ortadan kaldırmaz (önceden SCC tarafından mutabık kalındığı üzere).

⁶ Eğer söz konusu bu kurallar henüz teknik şartname kapsamında sağlanmamış ise, Onaylanmış kuruluşlar Grubu’nun uygun ortak talimatları sağlaması gerekir.

⁷ Teknik şartnameden sapmanın ITT üzerinde herhangi bir etki yaratmaması halinde, Madde 4(4) kapsamındaki onaylı laboratuvar görevlerinin, normal bir Sistem 3 ITT’ sinden herhangi bir biçimde farklı olmayacağı hususunu göz önünde tutunuz.

5.4. Bu bakımdan, ITT raporunun, diğer hususlar arasında şunları kapsamaması gerekir:

- Ürün tanımı ve düşünülen kullanım amacı ile onaylı laboratuvarın, her iki unsurun da, halen yürürlükte olan bir teknik şartnamenin kapsamına girdiği hususunu kontrol ettiğine dair teyit;
- Referans teknik şartname ve elde edilmiş olan sonuçlara göre uygulanmış olan deney / prosedür / hükümlerin kaydı;
- Teknik şartnamede olup da uyulmamış olan deney/prosedür/hükümlerin tanımlanması;
- Teknik şartnamede öngörülmüş olanların yerine geçmek üzere uygulanmış olan deney/prosedür/hükümlerin ve elde edilen sonuçların tanımı;
- Teknik şartnamede öngörülmüş olanlarla ilgili olarak uygulanan değişik deney/prosedür/hükümlerden elde edilen muadil sonuçların değerlendirilmesi;
- Teknik şartnamede öngörülen her tür sınıf ya da seviye arasındaki haberleşme ve herhangi bir alternatif deney/prosedür/hükümlerden elde edilmiş olan sonuçlar.

5.5. ITT sonuçları, CE işaretlemesi verilmiş olan ürünün performansına ilişkin referans sağladığı için, bunların manasının, tüm taraflarca kolayca anlaşılmasını sağlamak önem arz etmektedir. Bu durum, özellikle, deney sonuçlarının/ürün karakterinin, hemen sonra tasarım hesaplamalarına girdi olarak dahil edildiği hallerde önemlidir.

5.6. *Not:* Teknik şartname, ekseriya, üreticinin kendisinin, belli bir deneyi ITT kapsamı dahilinde (Sistem 3 kapsamı içinde) yapabileceği hususunu hükme bağlayacaktır. Bu deneyin, üretici tarafından tatbik edilen teknik şartnamenin ilgili kısmının kapsamına girmesi halinde, onaylı laboratuvar söz konusu deneyin yapılması için sorumluluk yüklenecektir.

b) Uygunluk Konusunun Diğer Yönleri

5.7. Madde 4(4) kapsamında imalatçı, ürünlerin, CPD şartları ile uyumlu olduğu hususundaki doğrulama konusunda tamamı ile sorumlu kalmaya devam edecektir. ITT' de ürün performansı ile ilgili olmayan ve bu hususta teknik şartnamenin uygulanmadığı yönler için, teknik şartnamenin tam uygulanması referans şartı ile ilgili olarak muadil özellik yaratmak bu bakımdan üreticinin sorumluluğu olmaktadır.

5.8. Bu bakımdan, üreticinin, uygulanmış olan değişik prosedür/hükümlerin, teknik şartnamede öngörülmüş olanlarla nasıl muadil olduklarının düşünülebileceğini göstermeleri gerekir.

6. CE İşaretinin Beraberinde Olan Bilgiler

6.1. Teknik şartname sadece kısmen uyulmuş olduğu hallerde, CE işaretinin yanında olan bilgilerdeki teknik şartnameye yapılan atıftan sonra, uygulanmamış olan hükümleri açık biçimde gösteren bir ifade yer alacaktır. Teknik şartnameye hiç uyulmamış ise, CE işaretine eşlik eden bilgede bu husustaki atıftan sonra, “uygulanmamıştır” kelimesi yer alacaktır.⁸

6.2. Ürünün performansı ile ilgili verilmiş yan bilginin (örneğin, beyan edilmiş olan değerlerin), referans teknik şartname ifadeleri ile mukayese edilebilecek ifadelerle belirtilmesi gerekir ve

⁸ Teknik şartname hiç uygulanmamış olsa bile, şartname buna rağmen, ürün hakkında hüküm yürütülecek esası sağlamaktadır ve bunun için de, CE işareti ile birlikte bu hususa ilişkin bir atıf bulunmalıdır.

öyle ki bu sayede, yetkili kuruluş (ve kullanıcılar), ürünün performans kriterlerini, teknik şartnameye tam olarak uyan benzer ürünlerin kriterleri ile mukayese edebilsinler. Ürünün tamamı ile uyumlu bir ürün ile olan muadil durumu aşikar biçimde anlaşılır olmalıdır. Beyan edilen değerler doğrudan ITT'den kaynaklandığı için, onaylı laboratuvarın, üreticiye, CE işaretinin yanında ne tür ek bilgi bulunması gerektiğinin tespit edilmesinde yardımcı olmalıdır.

7. Madde 4(4) ve Avrupa Teknik Onayları (ETA'lar; ETA: European Technical Approval)

- 7.1. Bir ETA; kullanım amacı ile ilgili olarak, kullanım uygunluğuna ilişkin olumlu bir teknik değerlendirme olmaktadır. Böylelikle, belli bir ürün ya da üretici için ihtiyaca göre yapılmış özel bir teknik şartname özelliğinde de bulunmaktadır.⁹ Gerçi böyle bir durumda, üreticinin, hali hazırda verilmiş olan ETA'da değişiklik yapılması için ilk onay makamına başvuruda bulunma seçeneği olsa da, Madde 4(4), uyumlu hale getirilmiş Avrupa standartlarına ilişkin aynı şartlar çerçevesinde ETA'ya (ancak ETA kılavuzları değil) bazı noktalarda uyulmamasına izin vermektedir.
- 7.2. "İyi Mühendislik Çalışması" yapılacağına dair genel yükümlülüğün yerine getirilmesinde, Madde 4(4) kapsamında çalışan onaylı laboratuvarın, üretici tarafından önerilen sapmalar hususunda ETA'yı vermiş olan onay makamına danışma ihtiyacını göz önüne alması gerekir.

⁹ Bir üreticinin, başka bir üreticiye verilmiş olan bir ETA'yı kullanmasının ya da bundan sapmasının mümkün olmadığı hususunu göz önünde tutunuz. Her bir üreticinin, bir ETA için kendi hesabına ayrı olarak müracaatta bulunması gerekir.